

Verksamhetsberättelse 2023

Sveriges Företagshälsor

Sveriges Företagshälsor Service AB

sveriges
företags
hälsor

Innehåll

VD HAR ORDET	1
TILLSAMMANS STÖDJER VI ARBETSFÖRMÅGAN I SVERIGE	3
Ekonomi	4
Kommunikation.....	4
Medlemstöd	5
ARBETSLIVET – EN ARENA FÖR FOLKHÄLSA	5
DEN HUVUDSAKLIGA INRIKTNINGEN UNDER 2023	7
Auktoriserat medlemskap.....	7
Stärka kvalitetsarbetet genom implementering av evidensbaserade riktlinjer och guidelines	8
Kvalitetsfokus i upphandling och uppdragsbeskrivning.....	8
Företagshälsan ses som en viktig partner i arbetet med att förebygga, förstärka och behålla arbetsförmågan i svenska organisationer och företag	8
Kompetensförsörjning och utbildning för branschens medarbetare.....	9
Branschutbildningar	10
Företagsläkare - Specialist i Arbetsmedicin	11
Omvärldsbevakning	12
Gemensamma guidelines	12
Samverkan med forskning och utbildning	12
ÅRETS AKTIVITETER.....	13
Rapporter	13
Associerad Samarbetspartner	14
Arbetsmiljöverket	15
Försäkringskassan	15
MYNAK – Myndigheten för arbetsmiljökunskap	15
Kansliet för hållbart arbetsliv	15
Regering, Riksdag och övriga myndigheter.....	16
Programrådet.....	16
Arbetsmarknadens parter.....	16
Arbets- och Miljömedicin	16
UUA Universellt Utformade Arbetsplatser	17
STYRELSE.....	18
OM OSS	19

VD har ordet

Så har det gått ett år till. 2023 är året då en ny regering, efter en tvekande start började verka fullt ut. Det var året som föreningen gjorde en omstart i arbetet för att lösa kompetenskrisen inom företagshälsan och det var året då vi som bransch, på riktigt pekade på hur en del av de stora samhällsproblem vi har i landet kan lösas med hjälp av ett välfungerande systematiskt arbetsmiljöarbete med arbetsplatsen i fokus. Trots att regeringen valt att prioritera bort de frågor som ligger företagshälsan närmast har vi som bransch tillsammans med våra samarbetspartners ändå lyckats hålla arbetsmiljöfrågan högt på både regeringens och riksdagens agenda.

Anledningen till det är egentligen självklar. Vi lever i ett samhälle som bygger på att alla som kan arbeta gör det, där ett högt arbetskraftsdeltagande är en förutsättning för vårt välstånd. Men i detta finns en paradox. Befolkningen blir allt äldre och allt friskare, samtidigt som den arbetande delen av befolkningens hälsa blir allt sämre. Detta frestar så klart på samhällssystem som pensioner, socialförsäkring och sjukvården.

Att vi kommer att behöva arbeta längre upp i åldrarna är i dag ostridigt. Men för att kunna arbeta längre behöver vi också ha en hälsa som möjliggör detta. I vår bransch är vi alla medvetna om att den goda arbetsmiljön stödjer den goda hälsan och att den goda hälsan stödjer den goda arbetsmiljön, och att just en god hälsa och en god arbetsmiljö är de saker som bidrar starkast till framgångsrika företag och organisationer. Man brukar säga att en investerad krona i arbetsmiljöarbete ger tre kronor tillbaka till företaget eller organisationen som väljer att investera i detta.

Ett systematiskt arbetsmiljö- och hälsoarbete är preventivt till sin natur, det bedrivs där människor är större delen av sin vakna tid och har förmågan att åtgärda risker och problem innan något allvarligt händer. Ett arbete som bedrivs i samverkan, på arbetsplatsen tillsammans med företagshälsan. Ett arbete som när det är framgångsrikt möjliggör ett långsiktigt hållbart arbetsliv. Ett systematiskt arbetsmiljö- och hälsoarbete har inte bara en påverkan på den enskilda organisationens eller företagets resultat, det har också en påverkan på den svenska folkhälsan. Det som egentligen är nyckeln för att lösa problemen i pensions- och socialförsäkringssystemen, och i sjukvården. En undviken cancer, utbrändhet, diabetes 2 eller hjärtinfarkt innebär också en undviken kontakt med sjukvården, att inga pengar behöver betalas ut från socialförsäkringssystemet och, troligen, att pensionsålder kan flyttas framåt. Detta innebär att det arbetsmiljö- och hälsoarbete som bedrivs i företag och organisationer inte bara är en angelägenhet för arbetsmarknadens parter och Arbetsmiljöverket, utan för hela samhället.

En frisk arbetsplats skapas inte av en slump utan är resultatet av ett kvalificerat långsiktigt arbete. Företagshälsovården har än så länge varit den aktör som kan bistå i arbetet med att förebygga och undanröja hälsorisker på Sveriges arbetsplatser och har kompetens att identifiera och beskriva sambanden mellan arbetsmiljö, organisation, produktivitet och hälsa. Precis det som behövs för att bedriva ett arbetsmiljö- och hälsoarbete som stödjer en god folkhälsa. Det är därför företagshälsovårdens kompetensförsörjning är så viktig. Utan tillgång till rätt kompetens kommer inte organisationer och företag att kunna bedriva det arbetsmiljö- och hälsoarbete de måste, och då kommer obönhörligen folkhälsan att försämrans och kostnaderna i sjukvården och i socialförsäkrings- och pensionsystemen att stiga.

Det är i mötet mellan den enskildes hälsa och dennes arbetsmiljö som arbetsförmågan bestäms, det är själva förutsättningen för byggandet av vårt välstånd.
Det finns därför alla skäl i världen att fortsätta vårt idoga arbete för ett gott arbetsmiljö- och hälsoarbete på svenska arbetsplatser.

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized initial 'P' followed by 'Munck af Rosenschöld'.

Sveriges Företagshälsor,
Peter Munck af Rosenschöld, vd

Tillsammans stödjer vi arbetsförmågan i Sverige

Sveriges Företagshälsor är företagshälsovårdens branschorganisation. Som organisation företräder vi medlemsföretagen i kontakt med politiker, myndigheter, näringsliv och andra beslutsfattare. Vi är en remissinstans för branschfrågor och bedriver opinionsbildning kring hälsa och arbetsliv. Vi verkar också för god utbildning och hög kompetens inom området och stödjer branschens kvalitets- och verksamhetsutveckling.

Tillsammans med våra medlemmar strävar vi efter att landets arbetsgivare ska få hållbara, effektiva och attraktiva organisationer med insatser som stödjer en god arbetsförmåga. Vilket också innebär att medarbetarna ska få ett hälsosamt, säkert och stimulerande yrkesliv. Ett medlemskap i Sveriges Företagshälsor innebär att man stödjer det gemensamma utvecklingsarbetet för branschen.

Föreningen är en medlemsstyrd organisation och utgör grunden för samarbetet i gemensamma branschfrågor för en majoritet av landets företagshälsovårdsföretag. Antalet medlemmar per den sista december 2023 var 94. Antalet verksamheter är relativt stabilt men minskar något för varje år. Det beror framför allt på att interna enheter läggs ned och att branschen konsolideras genom uppköp och sammanslagningar. Denna trend har pågått en längre tid och väntas fortsätta som en konsekvens av den pågående strukturrationaliseringen och den kompetenskris som råder inom företagshälsan som hindrar nya aktörer från att etablera sig inom området. Sveriges Företagshälsors medlemmar täcker dock i huvudsak nästan hela branschen av de som bedriver företagshälsovårdsverksamhet inom ramen för det som står i Arbetsmiljölagen och det som menas med god företagshälsovård (i enlighet med Arbetsmiljölagen SFS 1977:1160).

En av våra styrkor är vår unika uppslutning

Företagshälsovård är inte ett skyddat begrepp och det finns ingen myndighet eller liknande som "godkänner" verksamhetstypen. Det innebär att vilken organisation som helst kan registrera sig och ange att de bedriver företagshälsovård. Detta leder till en mycket differentierad och helt oreglerad marknad. Att vara medlem i Sveriges Företagshälsor ställer mycket höga krav på att verksamheten bedrivs i enlighet med Arbetsmiljölagen, Arbetsmiljöverkets AFS:ar och arbetsmarknadens parter intentioner. Det innebär att endast ett begränsat antal verksamheter inom området uppnår dessa kvalitetskrav.

Våra medlemmar omsätter närmare 98 procent av branschens beräknade totalomsättning på cirka 5,2 miljarder. I omsättningssiffror är en sådan anslutningsgrad tämligen unik för en branschförening

Ekonomi

Föreningens ekonomi är stabil. Den löpande verksamheten finansieras av service- och medlemsavgifter, samt intäkter från utbildningsverksamheten som föreningen bedriver. Den ständigt pågående konsolideringen inom branschen resulterar i färre och färre aktörer på marknaden, vilket i sin tur påverkar antalet medlemmar i föreningen och därmed föreningens ekonomi och en mindre höjning av avgifterna behöver därför göras. Många företag och organisationer som kallar sig för företagshälsa eller företagshälsovård uppfyller inte de krav som föreningen ställer för medlemskap och kan därför inte bli medlemmar. Våra krav är hårda och vi är därför glada över att vi har kunnat välkomna flera nya medlemmar i år, Aros Hälso team, Wallbergshälsan, Qurant, Cityläkarnas Företagshälsovård AB och Gotahälsan blev medlemmar hos oss 2023.

Se vidare resultat- och balansräkningar för föreningen respektive servicebolaget.

Kommunikation

Kommunikation och dialog med medlemmarna utgör en betydande del av föreningens verksamhet. Medlemsinformationen har kontinuerligt under året skett i form av:

- Nyhetsbrev från Sveriges Företagshälsor till ledningen för medlemsföretagen.
- Nyhetsbrev till ca 1200 personer företrädesvis bestående av medarbetare inom medlemsföretagen som själva valt att prenumerera.
- Hemsidan www.foretagshalsor.se, uppdateras dagligen.
- Digitala möten med medlemmarna efter varje styrelsemöte.
- Personligt medlemsbrev till verksamhetsansvariga på medlemsföretagen efter varje styrelsemöte.
- Sociala media används frekvent såsom LinkedIn, Facebook och Instagram där föreningen har ca 6000 följare
- Under året har även 24 utskick med specifik information och omvärldsbevakning kring alkohol och droger sänts till ca. 650 personer. Många medlemmar har haft frågor rörande alkohol- och drogärenden på arbetsplatser och föreningen har med hjälp av de experter som är knutna till utbildningarna hjälpt till att reda ut dessa.

Mycket information ges också vid andra formella och informella träffar och konferenser från styrelse och kansli samt i direktkontakter med medlemmarna.

Medlemstöd

Mycket av föreningens arbete innebär att stödja och hjälpa medlemmarna i olika frågor. Dagligen besvarar vi frågor från våra medlemmar via e-post och telefon inom ett flertal områden. Exempelvis kan det handla om kommunikativa utmaningar, juridiska frågeställningar, allt i från arbetsrätt till EU-rätt, och frågor kring ekonomi, moms, kompetensförsörjning, journalhantering och stöd i arbetet med alkohol- och drogrelaterade frågor samt mycket mera.

Arbetslivet – en arena för folkhälsa

Företagshälsan blir en alltmer självklar partner i arbetet med att skapa produktiva arbetsmiljöer med fokus på god arbetshälsa och arbetsförmåga. I branschen finns det en hög kompetens kring arbetets påverkan på hälsan och vice versa. Föreningens medlemmar har en bred erfarenhet av att förebygga och undanröja hälsorisker på arbetsplatser och kan identifiera och beskriva sambanden mellan arbetsmiljö, organisation, produktivitet och hälsa. Företagshälsan är en sammanhållen resurs med omfattande kunskap inom medicin, ergonomi, teknik, beteendevetenskap hälsovetenskap och arbetsorganisation.

Ett väl fungerande arbetsmiljöarbete är avgörande för att behålla och attrahera nya medarbetare, samt för att optimera organisationens prestation för att uppnå sina mål. Samtidigt är ett välfungerande arbetsmiljöarbete vitalt för folkhälsan, då många av de insatser som görs i arbetslivet påverkar den enskildes hälsa och i och med att ca 65% av den arbetande delen av befolkningen nås av någon av branschens medlemmar påverkar de insatser som görs folkhälsan i Sverige. Företagshälsovården har den kunskap och kompetens som krävs för att analysera och beskriva sambanden mellan arbetsmiljö och hälsa för att skapa en produktiv arbetsmiljö, ett av resultaten blir en stärkt folkhälsa. Företagshälsan rör sig i en komplex kontext som innefattar allt från myndigheter, den offentliga sjukvården, HR-avdelningar, friskvårdsföretag, försäkringsbolag till konsulttjänster inom exempelvis organisation/mangament, rehabilitering, utbildning, coaching, digitala blodtestföretag med mera. Att det dessutom finns en förväntan på företagshälsovården utifrån ett samhällsperspektiv gör inte saken mindre komplex.

Företagshälsovården är till skillnad från den offentliga hälso- och sjukvården och andra aktörer en marknadsanpassad kunskapsbransch med bred kompetens utan offentlig finansiering. Det unika och viktiga samarbetet mellan företagshälsans olika kompetenser och uppdragsgivaren är avgörande för att förebygga, undanröja och beskriva sambanden

mellan organisation, grupp och individ. Den samlade kunskapen om arbetets påverkan på hälsan och hälsans påverkan på arbetet, tillsammans med kunskapen om arbetsplatsen, är en avgörande skillnad mellan företagshälsovård och andra verksamheter som säger sig erbjuda liknande tjänster.

Arbetsmiljöarbetet är en kontinuerlig process som pågår i ett ständigt föränderligt arbetsliv. För företagshälsan är arbetsgivarens engagemang i arbetsmiljöfrågor av väsentlig betydelse. Det är de åtgärder som vidtas genom ett välutvecklat samarbete mellan uppdragsgivaren och företagshälsan som är avgörande och som leder till de mest konkurrenskraftiga resultaten för en hållbar utveckling av det svenska arbetslivet.

För att arbetsmiljöarbetet ska fungera effektivt är det nödvändigt att mål och strategier är förankrade i hela organisationen. När högsta ledningen är engagerad och ger tydligt stöd har arbetsmiljöarbetet stora möjligheter att skapa en arbetsmiljö som främjar långsiktig och hållbar utveckling av organisationen, där medarbetarna trivs, mår bra och kan prestera optimalt. Att ha ett arbete är en av de viktigaste friskfaktorerna vi har i samhället därför kan arbetslivet kan betraktas som en plats för att främja folkhälsan och i detta sammanhang har företagshälsan en betydande roll att spela, om den används på rätt sätt.

Den huvudsakliga inriktningen under 2023

Företagshälsan är med sin unika kompetens en självklar partner i arbetet med att skapa högproduktiva arbetsmiljöer med fokus på god arbetshälsa. Vi har kompetens, processer och förmåga att skapa resultat och nytta för individ, företag, organisationer och samhället i stort.

Som branschförening har vi två tydliga uppdrag:

- *Tillsammans med våra medlemmar strävar vi efter att landets arbetsgivare ska få, effektiva och attraktiva organisationer med insatser som stödjer en god arbetsförmåga. Vilket också innebär att medarbetarna ska få ett hälsosamt, säkert och stimulerande yrkesliv.*
- *Att verka för att värdefull medlemsnytta skapas genom arbete med kompetensförsörjning, forskning, omvärldsbevakning med mera.*

För att stärka medlemmarna i sitt arbete har styrelsen beslutat att det övergripande målet med föreningens arbete under 2021 – 2025 är att:

Stärka branschens positionering i samhället och bidra till tillväxt inom arbetsmiljöområdet.

Vårt arbete utgår utifrån följande fastställda huvudområden.

Samhällsnytta

- *Stärka kvalitetsarbetet genom implementering av evidensbaserade riktlinjer och guidelines.*
- *Ett tydligt fokus på värde och kvalitet i upphandling och uppdragsbeskrivning.*
- *Verka för att företagshälsan ses som en viktig partner i arbetet med att förebygga, förstärka och behålla arbetsförmågan i svenska organisationer och företag.*

Medlemsnytta

- *Verka för att branschens medarbetare får tillgång till kompetensförsörjning och utbildning.*
- *Verka för opinionsbildning, omvärldsbevakning och relationsbyggande.*
- *Samverka med forskning och andra relevanta intressenter inom området.*

Auktoriserat medlemskap

Det auktoriserade medlemskapet stärker kraven på branschens aktörer och är även en del i det strategiska arbetet för att förstärka företagshälsövårdens kvalitetsarbete.

Det auktoriserade medlemskapet gäller per kalenderår och hösten 2023 genomfördes den nionde auktorisationsprocessen för de företag som varit med från starten (2015). Ca 25 procent av medlemmarna är auktoriserade företagshälsor i Sverige, tillsammans driver de närmare 300 (av ca 400) enheter över hela landet.

Hälsan och Arbetslivet blev en ny auktoriserad medlem 2023.

Stärka kvalitetsarbetet genom implementering av evidensbaserade riktlinjer och guidelines

Att de interventioner som görs i arbetslivet har effekt är av vital betydelse för både enskilda individer och för företagshälsans uppdragsgivare. Under 2023 lanserade föreningen den andra upplagan av Företagshälsans *Guide för Riskbedömning och medicinsk kontroll vid handintensivt arbete*. Guiden presenterades av författarna på ett digitalt seminarium med ca 90 deltagare. Föreningen medverkade också aktivt i Mynaks arbete med att uppdatera och omarbete *Riktlinjer för att förebygga och hantera alkoholproblem i arbetslivet* som blev klar 2023, och presenterades på ett seminarium i AFA:s regi, och *Riktlinjer för hälsoundersökningar via arbetsplatsen* som presenteras 2024. Vi har också medverkat i arbetet med uppdateringen och omarbetningen av *Riktlinjer vid psykisk ohälsa på arbetsplatsen* som kommer att publiceras under 2024.

Kvalitetsfokus i upphandling och uppdragsbeskrivning

Upphandling och upphandlingsregler är något som är samhällsviktigt. Vi får ofta förklara för upphandlande offentliga institutioner hur en kvalitativt bra upphandling ska se ut för att möta de behov som finns i arbetslivet. Som ett led i att underlätta uppdragsbeskrivningen för inbyggda hälsor har en guide tagits fram under 2023 för publicering 2024.

Företagshälsan ses som en viktig partner i arbetet med att förebygga, förstärka och behålla arbetsförmågan i svenska organisationer och företag

Som organisation arbetar vi för att skapa förutsättningar för tillväxt och utveckling inom företagshälsovården, vilket omfattar samtliga driftsformer av företagshälsor som föreningens medlemsbas består av. Genom att skapa rätt förutsättningar för medlemmarna kan vi säkerställa möjligheten till en hållbar arbetsmiljö för dess kunder där medarbetarna trivs, mår bra och kan prestera optimalt.

Föreningens verksamhet innefattar ett ständigt pågående upplysnings- och opinionsbildningsarbete för att främja förebyggande åtgärder och eftervårdande tjänster i arbetslivet. Vår betydelse som partner inom området bevisas genom det höga antalet artiklar, debatter och nyhetsinslag om företagshälsovård och arbetsmiljöfrågor i press,

digitala media, radio och TV. Detta är en aktiv indikation på att företagshälsovården är en viktig aktör i det svenska arbetslivet och en nödvändighet för en hållbar utveckling av arbetslivet.

Vårt arbete handlar mycket om att påverka riksdag, regering, myndigheter och arbetsmarknadens parter i arbetet med att förstärka arbetsmiljöarbetet på landets arbetsplatser samt att visa på behovet av tydligare incitament för arbetsgivare att satsa på förebyggande och främjande insatser. Att ett gott arbetsmiljö- och hälsoarbete inte bara påverkar företag och organisationers effektivitet och produktivitet utan också att ett gott arbetsmiljö- och hälsoarbete påverkar folkhälsan i positiv riktning. Det handlar om att visa på hur företagshälsovården kan samverka med den övriga hälso- och sjukvården om det finns tydliga strukturer kring sjukskrivningsprocessen bland de olika aktörerna, hur stöd till små och mellanstora arbetsgivare bör utformas och hur den lagstiftning som finns på området ska upprätthållas. Vi har också visat på effekten av ett gott arbetsmiljöarbete och hur de verksamheter som har ett sådant klarade av pandemin bättre än andra. Detta har presenterats för regeringsföreträdare och olika företrädare för riksdagspartierna, departement, myndigheter och arbetsmarknadens parter. Att arbetsmiljöfrågan är viktig märks inte minst genom det stora antalet omnämningar vi har haft från regeringsföreträdare och andra. Vi blir kontinuerligt kontaktade av pågående offentliga utredningar, och av olika partier i riksdagen som är intresserade av hur företagshälsan kan bidra i arbetet med att förebygga och åtgärda risker i arbetsmiljön på landets arbetsplatser.

En viktig bas för detta arbete är de rapporter och debattartiklar vi publicerar och de olika seminarier och sammanhang vi deltar i. Den rapport vi fått mest uppmärksamhet för berör frågan om företagshälsovårdens roll i socialförsäkringssystemet, och den debattartikel som fått mest uppmärksamhet är det inlägg om behovet av slumpvisa alkohol och drogtester i offentlig verksamhet som publicerades i nättidningen Altinget.

Kompetensförsörjning och utbildning för branschens medarbetare

En viktig del i Sveriges Företagshälsors arbete är att stödja branschens kvalitetsutveckling och verka för att branschen ska få tillgång till god utbildning och en hög kompetens.

Arbetet kring bristen av en sammanhållen kompetensförsörjning av företagsläkare har fortsatt under 2023 med oförminskad kraft, där vi försöker lösa såväl den akuta situationen som att få till en mer långsiktig lösning.

Under hela 2023 har arbetet med den nya strategin och budskapsplattformen intensifierats, ett mycket stort antal intressenter har analyserats och kontaktats i påverkansarbetet.

När det gäller försörjningen av arbetsmiljöingenjörer har Myndigheten för Arbetsmiljökunskap fortsatt att diskutera och stödja en positiv utveckling av både de eftergymnasiala och akademiska utbildningarna på området.

Branschutbildningar

Vår utbildningsverksamhet består i huvudsak av återkommande utbildningar som vänder sig specifikt till branschen, majoriteten av deltagarna medverkar på distans.

På alkohol- och drogområdet har vi under 2023 genomfört en MRO-utbildning som syftar till att kompetensförsörja läkare som ska hantera alkohol- eller drogtester och bedöma analysvar innan arbetsgivaren får besked om hur de föll ut. Två utbildningar i kvalitetssäkrad alkohol- och drogtestning har hållits som ger den som ska utföra själva provtagningen mer kunskap för att kunna göra det på ett korrekt och säkert sätt. Vi har haft två stycken 15-metodutbildningar där deltagarna fått lära sig att utföra screening och kort rådgivning samt fördjupad bedömning av alkoholvanor. En strukturerad psykosocial och farmakologisk behandling ingår också. En gång per år arrangerar vi en återträff för MRO- och provtagarutbildade. Träffen är ett viktigt tillfälle för dem som arbetar med alkohol- och drogtestning att fördjupa och uppdatera sina kunskaper och att utbyta erfarenheter med varandra. Teman för 2023 års träff var bland annat bedömning av analysvar där personen fått recept på narkotikaklassade läkemedel utomlands och hur vi ska hantera snabbtester i arbetslivet. I samma anda arrangerade vi ett webinarium specifikt för MRO-läkare för hantering av diverse frågeställningar. Ett välbesökt webinarium om användning av alkoholmarkörer i praktiken tillhandahölls i april där Anders Helander sammanfattade kunskapsläget och föredrog senaste nytt samt besvarade frågor. Socialstyrelsen uppdaterade gränserna för riskbruk under 2023 och en del arbete har lagts ned på att uppdatera informationsmaterial med mera med anledning av detta.

Kunskap om **arbetsrätt vid rehabilitering** är efterfrågat bland våra medlemmar. Det är viktigt att ha kunskap om de lagar och regler som gäller vid rehabilitering och därför genomför vi årligen en eller flera utbildningsdagar inom ämnet. Vi samarbetar med en arbetsrättsjurist och representanter från Försäkringskassan sen flera år tillbaka för att ge våra medlemmar de senaste uppdateringarna och riktlinjerna kring rehabiliteringsprocessen. Under 2023 genomförde vi två kurser om arbetsrätt vid rehabilitering, i syfte att ge en ökad kunskap och förståelse för vad som krävs ur ett arbetsgivarperspektiv vid rehabilitering.

184 personer deltog i ett hybridseminarium där företagshälsans omarbetade och uppdaterade guide från 2022 om **Medicinsk kontroll vid hand- & armvibrationer i arbetslivet** presenterades. Vid seminariet diskuterade några av författarna skillnaden mellan den nya och gamla guiden samt presenterade det aktuella kunskapsläget. Även exempel på

hur guiden kan bidra till ökad prevention mot skador från arbete med vibrerande verktyg togs upp. Seminariet genomfördes i form av ett samtal mellan representanter för branschen och sakkunniga experter.

Tillsammans med Arbetsmiljöverket arrangerade föreningen ett hybridseminarium för 164 personer om myndighetens föreskriftsändringar **Medicinska kontroller - nya krav på undersökningar**. Ändringsföreskriften ändrar lydelse om vad som ska ingå i medicinska kontroller vid arbete med klättring med stor nivåskillnad samt rök- och kemdykning. Ändringen innebär att från och med 1 januari 2024 skall krav på arbetsprov med EKG-registrering bytas ut mot krav på andra undersökningar såsom registrering av vilo-EKG, bestämning av blodfetter och kardiovaskulär riskbedömning, som för arbetstagare över 40 år ska innefatta skattning av kardiovaskulär risk med ett vedertaget riskskattningsverktyg. Föreläsare var rapportförfattarna från Linköpings universitet och Arbetsmiljöverkets läkare.

Drygt 90 personer deltog på presentationen av företagshälsans uppdaterade guide om **Riskbedömning och medicinsk kontroll vid handintensivt arbete** som presenterades av rapportförfattarna från Arbets- och miljömedicin i Uppsala och Lund.

Att Arbetsmiljöverket förändrar sin regelstruktur är känt och vid ett seminarium deltog 31 personer kring denna regelförnyelse – **Regler i ny kostym och i digital form**. Den nya strukturen för reglerna träder i kraft 1 januari 2025.

Totalt har vi genomfört 14 utbildningar och seminarier med cirka 785 deltagare under 2023.

Företagsläkare - Specialist i Arbetsmedicin

Det sedan länge pågående arbetet med att säkra försörjningen av specialister i arbetsmedicin har pågått med oförändrad kraft under 2023, vilket har upptagit en stor del av föreningens fokus. Allt för att påverka riktningen på de två frågor som behöver finna en lösning för att en livaktig försörjning av läkare med tilläggspecialiteten arbetsmedicin ska skapas – hur finansieringen ska lösas och hur en nationell samordning ska fungera.

Under året har ett fullsatt riksdagsseminarium genomförts tillsammans med (S) och (M) samt ett 50-tal möten med politiker, myndighetsföreträdare och andra viktiga intressenter. Vi har samverkat med den utredning i frågan som Mynak överlämnade till regeringen i mars 2024 och specialiteten har, efter föreningens insatser, utpekats som vital i sjukskrivningsprocessen i utredningen "Rätt förutsättningar för sjukskrivning" (SOU 2023:48) som överlämnades till regeringen i augusti 2023. Arbetet har givit resultat så till vida att den numera är välkänd av den nya regeringen och de nya myndighetsföreträdarna.

Omvärldsbevakning

Att bevaka omvärlden och kommunicera med den är viktigt för oss. Vi använder flera olika kanaler för att uppnå detta, inklusive vår webbsida som dagligen uppdateras med de senaste omvärldsnyheterna och våra nyhetsbrev som skickas ut regelbundet till både medlemmar och andra intresserade - för närvarande över 1200 personer. Varje månad välkomnar vi nya prenumeranter till vårt nyhetsbrev. Utöver detta syns vi regelbundet i massmedia, genom debattartiklar, intervjuer och reportage. Föreningen har också medverkat i ett flertal artiklar i olika tidningar som berör arbetsmiljöområdet.

Vi är också mycket aktiva på sociala medier där våra inlägg har stor spridning och läses och delas av många värdefulla kontakter inom arbetsmiljöområdet. Totalt har vi närmare 6000 personer som följer oss och håller kontakten med oss.

Gemensamma guidelines

För oss som branschförening är det viktigt att arbets sätt och metoder är likvärdiga bland våra medlemmar. Det kvalitetssäkrar företagshälsans arbets sätt och ger våra medlemmar en trygghet i sin verksamhet oberoende av driftsform, storlek och arbetsfält. Det ger också arbetsgivaren, kunden som köper företagshälsans tjänster, en trygghet i hur en företagshälsa som är ansluten till branschföreningen arbetar inom olika områden och frågor. Under 2023 gjorde vi ett ordentligt omtag om guiden för *Riskbedömning och medicinsk kontroll vid handintensivt arbete*. Efter ett gediget arbete togs en helt ny version fram.

Samverkan med forskning och utbildning

Ett nära och kontinuerligt samarbete sker mellan branschföreningen och forskningen. Sveriges Företagshälsor för en dialog med ett flertal forskningsgrupperingar och representeras i såväl styrgrupper som referensgrupper i olika projekt.

Här kan vi speciellt nämna det samarbete som föreningen har med GIH vars forskning, med utgångspunkt i de hälsoundersökningar som branschen gör, har rönt stor uppmärksamhet och på ett bra sätt visar på vilket värde företagshälsans arbete skapar på samhällsnivå.

Sveriges Företagshälsor har under hela 2023 fortsatt att medverka på en rad olika seminarier, konferenser och utbildningar anordnade av olika aktörer såväl digitalt som fysiskt. Nationella möten med representanter från högskolor, AMM kliniker, myndigheter och olika forskargrupper.

Årets aktiviteter

Bland föreningens medlemmar finns en stark gemensam vilja för att skapa ett långsiktigt hållbart arbetsliv. Att företagshälsan är en viktig del av svenskt arbetsliv är tydligt. Arbetsmarknadens parter har krävt mer resurser till företagshälsovården, politiska partier har uttalat sig om vikten av vårt arbete.

Föreningens samlande roll är viktig och vi bidrar kontinuerligt till att ge svar på svåra frågor som är aktuella i svenskt arbetsliv. Tack vare arbetet i föreningens chefsläkarkollegium, arbetet tillsammans med branschens chefspsykologer, företagssköterskor, ergonomer, hälsovetare och arbetsmiljöingenjörer har vi kunnat utfärda gemensamma rekommendationer inom en rad områden som använts av såväl föreningens medlemmar som inom hälso- och sjukvården, arbetsmarknadens parter och myndigheter.

Rapporter

I november 2023 publicerade vi vår rapport **Arbetsplatsen – Där skapas en trygg och stabil sjukförsäkring**. Rapporten placerar arbetsplatsen i centrum och skissar på en modell där företagshälsan tar över delar av ansvaret för sjukförsäkringen

Sjukfrånvaron ökar igen. Den politiska cykeln upprepar sig, åtstramningar följs av uppmjukningar. Pendeln svänger fram och tillbaka men för lite görs för att lösa grundläggande problem i systemet. Regeländringar och förskjutningar i tillämpningen kan förändra nivån, få kostnaderna att röra sig nedåt eller uppåt. Men de får inte processen att fungera bättre. I sig gör de inte att färre drabbas och att fler snabbare kommer tillbaka. För detta krävs också andra insatser – insatser som mer handlar om processen än om tidsgränser och lagstiftningsbegrepp.

Vi har tidigare presenterat en rapport om arbetsplatsen som den saknade pusselbiten i sjukvårdsdebatten. Anmärkningsvärt nog kan samma sak sägas om sjukförsäkringsdebatten. Det mesta av diskussionen handlar om andra arenor och aktörer. Det förs en intensiv debatt om Försäkringskassan, läkarnas arbete med sjukintyg är under utredning och den eviga frågan om samordning mellan kring aktörer är ständigt aktuell. Betydligt mer sällan riktas blicken mot de arbetsplatser som är själva kärnan i mötet mellan sjukdom och arbete. Denna rapport gör tvärtom, den placerar arbetsplatserna i centrum och skissar på en modell där mer ansvar flyttas närmare den arena där det mesta faktiskt avgörs. Där finns också den aktör vars potential är sämst utnyttjad – Företagshälsorna. Rapporten presenterades och debatterades på Folkhälsodalen den 22 november. Deltagare var Irene Svenonius (M), dåvarande oppositionsregionråd i Region Stockholm, Petter Odmark, analyschef på Reform Society

Company, Lukas Johannesson (C), hälso- och sjukvårdsnämnden i Region Stockholm samt läkare på Danderyds sjukhus samt Peter Munck af Rosenschöld, vd på Sveriges Företagshälsor. Samtalsledare var Göran Hägglund f.d. socialminister.

Associerad Samarbetspartner

Det finns ett behov av att stärka relationerna mellan medlemmarna och de samarbetspartners som finns inom branschens närhet för gemensam nytta.

Möjligheten till dialog och påverkansmöjligheter kring produkter/tjänster som är till gagn för föreningens medlemmar ökar och med ett växande kontaktnät med "officiella" samarbetspartners stärks möjligheten att synliggöra och marknadsföra FHV-branschen.

Sen några år tillbaka har Sveriges Företagshälsor infört en möjlighet för olika företag och organisationer att ansöka om ett associerat partnerskap. Det associerade partnerskapet innebär en fördelaktig affärsmässig exponering mot branschen och öppnar upp för en kontinuerlig dialog med branschen. Den associerade samarbetspartnern är inte medlem i Föreningen Sveriges Företagshälsor och har inte rösträtt på föreningsstämman eller valbarhet till styrelseplats. Den formella relationen är mellan Sveriges Företagshälsors Service AB och den associerade samarbetspartnern. Som associerad samarbetspartner till i Sveriges Företagshälsor är det lättare att hålla sig uppdaterad på det som sker i företagshälsovårdsbranschen. Även möjligheten att träffa och kommunicera med befintliga och presumtiva samarbetspartners/kunder ökar.

Under 2023 har vi fått 4 nya associerade samarbetspartners, Novo Nordisk, Dynadesc, Modigo samt Eatit. De har presenterats på hemsidan och i nyhetsbrev.

Arbetsmiljöverket

Vi har återkommande samtal och diskussioner med Arbetsmiljöverket kring frågor som berör branschen framför allt kring frågor som berör läkarna. Frågor som diskuterats mycket under året är bland annat den kommande regelförenklingen och frågor om vissa förändringar i författningen kring lagstadgade medicinska kontroller.

Försäkringskassan

För branschföreningen är ett nära samarbete med Försäkringskassan som utförare av socialförsäkringssystemet självklart och viktigt. Under året har ett flertal möten genomförts med en mängd personer. Värt att notera är att Försäkringskassan i ett flertal uttalanden anger att arbetslivet är den arena där ohälsa och sjukdom kan förebyggas.

MYNAK – Myndigheten för arbetsmiljökunskap

Myndigheten är ett nationellt kunskapscentrum för arbetsmiljöfrågor och ansvarar bland annat för kunskapsuppbyggnad och kunskapsspridning samt utvärdering och analys i syfte att bidra till att kunskap om arbetsmiljö kommer till användning i praktiken. Mynak invigdes 2018 som ett resultat av en statlig utredning. Ett av uppdragen är också att följa och främja företagshälsovårdens utveckling. Föreningen har under året lagt mycket tid på att visa på vikten av att det finns en kompetensförsörjning av läkare inom företagshälsovården. Föreningen är också en del av det verksamhetsråd som finns knutet till myndigheten. Föreningen deltar aktivt i myndighetens arbete med att ta fram och sprida evidensbaserade riktlinjer för företagshälsovården som Mynak har i uppdrag att ta fram och förvalta. Under året har vi varit delaktiga i arbetet med att uppdatera två av dessa riktlinjer, den om alkoholproblem "Riktlinjer för att förebygga och hantera alkoholproblem i arbetslivet" under ledning av Ulric Hermansson som lanserades i oktober och den om hälsoundersökningar under ledning av Lydia Kwak som lanseras under 2024. Praktiker inom företagshälsan och sakkunniga forskare/expertter har varit delaktiga i att ge underlag och granska materialet under arbetets gång. Omfattande artikelsökningar har utförts och utbyte med flera andra intressenter på dessa områden, bland annat Socialstyrelsen, Folkhälsomyndigheten, Livsmedelsverket och Läkarsällskapet har förts.

Regeringen meddelade i sitt förslag till budget för 2024 att Mynak ska slås ihop med Arbetsmiljöverket.

Kansliet för hållbart arbetsliv

Vi har haft kontinuerlig kontakt med Kansliet för hållbart arbetsliv i frågor som rör kompetensutvecklingen för branschen och företagshälsovårdens roll i ett hållbart arbetsliv. De medverkade även på vår styrelsekonferens och berättade om sitt arbete.

Regering, Riksdag och övriga myndigheter

Som företrädare för branschen kallas föreningen med jämna mellanrum till den politiska sfären rörande frågor, diskussioner och föredrag kring företagshälsovårdens roll i samhället. En förtroendefull dialog med departementen och regeringsföreträdare som upparbetats under lång tid har möjliggjort att branschen, trots sin relativt smala andel inom hälso- och sjukvårdssektorn, kunnat bli en betydelsefull och konstruktiv instans för frågor som företräddelsevis rör arbetslivet i relation till sjukskrivningsprocessen men även kring rena arbetsmiljöfrågor. Vi har också fört diskussioner med olika riksdagsledamöter och ställt frågor till regeringen gällande kompetensförsörjningen av läkare samt det av regeringen borttagna stödet för Medicinsk service på 55 miljoner som upphör 2024.

Ett regeringsskifte påverkar självklart föreningens arbete i hög grad under lång tid, inte bara på grund av att en ny politisk riktning sätts, utan också för att det är helt nya personer på en rad olika positioner, personer som vi på föreningen behöver lära det vi kan om sambandet mellan arbetsmiljö och hälsa, hur arbetsmiljölagstiftning samverkar med sjukförsäkring, och vilken effekt ett gott arbetsmiljöarbete har för folkhälsan och för den ekonomiska utvecklingen i Sverige.

Programrådet

Representanter från yrkesföreningarna inbjuds kontinuerligt till ett gemensamt råd. I rådet ingår Svenska Företagsläkarföreningen, Riksföreningen för Företagssköterskor, Ergonomisektionen inom LSR, FTF Arbetsmiljö, Arbetsterapeuterna och Hälsoakademikerna. Programrådet är ett värdefullt forum för beredning av många branschspecifika frågor och är en styrka i samband med olika uppvaktningar och annan lobbyverksamhet. Utöver rådet sker en kontinuerlig dialog med representanter från yrkesföreningarna.

Arbetsmarknadens parter

För företagshälsovården är arbetsmarknadens parter viktiga aktörer för samverkan och dialog. I ett antal forum är återkommande möten och diskussioner med parterna en självklar och betydelsefull del i branschens utvecklingsarbete. Parterna bestående av representanter för både offentlig, statlig och privat sektor och Sveriges Företagshälsor träffas regelbundet för att diskutera gemensamma frågor inom områdena arbetsmiljö, socialförsäkring och företagshälsovård.

Arbets- och Miljömedicin

Föreningen har en dialog med företrädare för de Arbets- och Miljömedicinska klinikerna. De är som specialistkliniker med koppling till akademien en viktig samarbetspartner i arbetet med att skapa ett långsiktigt hållbart arbetsliv. Föreningen träffar samtliga klinikers chefer

regelbundet i så kallade partnermöten, deltagar i programråd inför AMM vårmöte och sitter med in olika forum och insynsråd.

UUA Universellt Utformade Arbetsplatser

Föreningen för Universellt Utformade Arbetsplatser är en del i det arbetet med ett arbetsliv där alla får vara med. Att ändra perspektiv och tänka rätt från början för att vi ska få ett långsiktigt hållbart arbetsliv för alla behöver vi bli bättre på att ta till vara människors olikheter. Trots flera års arbete med frågan är det få arbetsplatser som speglar hela Sveriges befolknings olikheter. Arbetslivet behöver utformas, planeras och organiseras med utgångspunkten att vara inkluderande. I föreningen UUA är Sveriges företagshälsor engagerade, inte minst genom ordförandeskapet.

Föreningens mål är att bidra till ett perspektivskifte. Att flytta fokus från individanpassade lösningar - som kan upplevas som både stigmatiserande och exkluderande – till att redan från början ta hänsyn till och utforma arbetsplatsen efter de olikheter som finns i samhället. Utformas arbetsplatser efter "ytterligheterna" fungerar de för alla och tar tillvara människors olikheter. Genom sin kunskap om människor, hälsa och arbete så är företagshälsan en nyckelaktör i detta arbete.

Styrelse

Ordförande

Jörgen Malmenskog

Oberoende

Ledamöter

Joachim Morath

Feelgood Företagshälsa AB, Stockholm

Ulrica Cavallin

Regionhälsan i Gävleborg

Martin Pålsson

Oberoende

Carina Reidler

AB Previa, Stockholm

Fredrik Löfberg

Försvarmakten

Artur Tenenbaum

Hälsan & Arbetslivet VGL Region

Sara Jinnerot Uggelberg

Avonova Hälsa

Verkställande direktör

Peter Munck af Rosenschöld

Valberedning

Susanne Nordqvist

Globenhälsan, Stockholm

Jens Wahlström

Region Västerbotten

Helen Berg Kirkegaard

Tjugonde företagshälsa, Malmö

Revisor

Sebastian Ahlström har utsetts till huvudansvarig revisor för år 2023.

Grant Thornton Sweden AB, Stockholm

Styrelsen har under året haft fyra sammanträden. Varav ett styrelsemöte genomfördes under en tvådagars styrelsekonferens i Stockholm. Övriga skedde fysiskt på Storgatan 19 och digitalt via Microsoft Teams.

Ordinarie årsmöte genomfördes den 25 maj 2023.

Om oss

Besöksadress

Näringslivets Hus, Storgatan 19, Stockholm

Postadress

Box 5501, 114 85 Stockholm

Telefon: 08-762 67 46

E-post: info@foretagshalsor.se

www.foretagshalsor.se

Medarbetare 2023

Peter Munck af Rosenschöld, Verkställande direktör

Marie Dahlgren, Kommunikation & Information

Pernilla Nordkvist, Projektledning & Utbildningar

Ytterligare ett antal medarbetare anlitas på konsultbasis.

sveriges företags hälsor

Sveriges Företagshälsor är företagshälsovårdens branschorganisation. Tillsammans med våra medlemmar strävar vi efter att landets arbetsgivare ska få hållbara, effektiva och attraktiva organisationer. Medarbetare ska samtidigt få ett hälsosamt, säkert och stimulerande yrkesliv

Sveriges Företagshälsor, Box 5501, 114 85 Stockholm

E-post: info@foretagshalsor.se Telefon: 08-762 67 46

www.foretagshalsor.se